

Чи впливають податкові штрафи, відображені в бухобліку, на об'єкт оподаткування?

??? Категорія 102.02: Чи враховуються штрафи та пеня, визначені органом ДФС, за порушення податкового законодавства у складі витрат при визначенні фінансового результату до оподаткування?

Відповідь «ЗІР»:

Суми штрафних (фінансових) санкцій та пені, нараховані за наслідками перевірок органів ДФС, визнаються витратами згідно з правилами бухгалтерського обліку при визначенні фінансового результату до оподаткування. При цьому на суму таких штрафних (фінансових) санкцій та пені різниця для збільшення фінансового результату до оподаткування не виникає.

Згідно з п.п. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами і доповненнями (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ.

Отже, базою для розрахунку об'єкта оподаткування податком на прибуток є фінансовий результат до оподаткування, визначений відповідно до положень бухгалтерського обліку.

Підпунктом 140.5.11 п. 140.5 ст. 140 ПКУ встановлено, що фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується платником податку на суму витрат від визнаних штрафів, пені, неустойок, нарахованих відповідно до цивільного законодавства та цивільно-правових договорів на користь осіб, що не є платниками податку (крім фізичних осіб), та на користь платників податку, які оподатковуються за ставкою 0 відсотків відповідно до п. 44 підрозд. 4 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

Цивільно-правова відповідальність є однією із форм (видів) юридичної відповідальності, суть якої полягає у примусовому впливі на порушника цивільних прав і обов'язків шляхом застосування щодо нього санкцій, які тягнуть за собою додаткові невідгідні майнові наслідки, яка передбачена нормами Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV зі змінами та доповненнями (далі – ЦКУ) та інших актів цивільного законодавства.

З урахуванням ст.ст. 546, 549 ЦКУ, ст. 230 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV зі змінами та доповненнями (далі – ГКУ) неустойкою (штрафом, пенею) визнається сума санкцій, яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення

господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання.

При цьому ПКУ має власне визначення штрафної санкції (фінансової санкції, штрафу), якою у податкових відносинах вважається плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності (п.п. 14.1.265 п. 14.1 ст. 14 ПКУ).

Таким чином, суми штрафних (фінансових) санкцій та пені, нараховані за наслідками перевірок органів ДФС, визнаються витратами згідно з правилами бухгалтерського обліку при визначенні фінансового результату до оподаткування. При цьому на суму таких штрафних (фінансових) санкцій та пені різниця для збільшення фінансового результату до оподаткування не виникає.

Коментар «СБГ»:

ЧИ ВПЛИВАЮТЬ ПОДАТКОВІ ШТРАФИ, ВІДОБРАЖЕНІ В БУХОБЛІКУ, НА ОБ'ЄКТ ОПОДАТКУВАННЯ?

Сергій СТРОЇЧ,

консультант ТОВ «Ті Сі Джи Консалтинг»

Податківці вважають, що «суми штрафних (фінансових) санкцій та пені, нараховані за наслідками перевірок органів ДФС, визнаються витратами згідно з правилами бухгалтерського обліку при визначенні фінансового результату до оподаткування. При цьому на суму таких штрафних (фінансових) санкцій та пені різниця для збільшення фінансового результату до оподаткування не виникає».

І такий висновок є однозначно правильним. Просто ми переконані, що такі ж правила мають працювати для інших визнаних в бух обліку штрафів, нарахованих будь-якими іншими контролюючими органами.

Незрозумілості виникли завдяки п.140.5 ПКУ, де з 1 січня 2017 року з'явився пп.140.5.11 ПКУ. У ньому зазначено, що фінрезультат до оподаткування збільшують на суму витрат від визнаних штрафів, пені, неустойок, нарахованих відповідно до цивільного законодавства та цивільно-правових договорів на користь осіб, які не є платниками податку на прибуток (окрім фізосіб), а також осіб, які оподатковуються за ставкою 0%. Власне таке формулювання і змусило платників податку на прибуток подумати, чи не стосується нове обмеження штрафів від контролерів, адже всі контролери — це бюджетні, а значить —неприбуткові установи.

Як зрозуміло із відповіді фіскалів у ЗІРі, податківці не бачать потреби робити такі коригування фінрезультату до оподаткування щодо власних штрафів. Вони пояснюють, що в ст.ст. 546, 549 ЦКУ, ст. 230 ГКУ неустойкою (штрафом, пенею) визнається сума санкцій, яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання. При цьому ПКУ має власне визначення штрафної санкції (фінансової санкції, штрафу), якою у податкових відносинах вважається плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків,

що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності (пп. 14.1.265 ПКУ). І це очевидно два різні види штрафів.

Власне саме такі аргументи і повинні стати основою для уже зробленого нами висновку – фінрезультат до оподаткування не потрібно збільшувати і на всі інші визнані в бухобліку штрафи від контролюючих органів.

Інформація підготовлена за підтримки Кричун
П.М.
та консалтингової компанії [TCG CONSULTING](#)
(власники видання «Справжня Бухгалтерська
Газета»
та сайту buhgazeta.com.ua)